

Sygn. akt II KK 239/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 26 lipca 2017 r.,
sprawy M. K.
skazanego z art. 157 § 2 k.k. i innych
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 15 marca 2017 r., sygn. akt II Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ł. VII Zamiejscowy Wydział Karny z
siedzibą w P.
z dnia 7 października 2016 r., sygn. akt VII K (...),

p o s t a n o w i ł

**oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną, a kosztami
sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 października 2016 r., sygn. akt VII K (...), Sąd Rejonowy w Ł. VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w P.:

1. uznał oskarżonego M. K. za winnego tego, że w okresie od dnia 13 stycznia 2010 r. do dnia 16 sierpnia 2013 r. w miejscowości Ł., znęcał się fizycznie i psychicznie nad swoim ojcem Z. K. w ten sposób, że wielokrotnie wszczywał awantury, podczas których uderzał go rękoma oraz różnymi innymi przedmiotami

po całym ciele, kopał nogami, szarpał za odzież, popychał, ubliżał słowami wulgarnymi, zmuszał do opuszczenia domu oraz groził pozbawieniem życia i zdrowia, co wzbudziło u niego uzasadnioną obawę, iż groźby te zostaną spełnione, a nadto w dniu 16 sierpnia 2013 r. uderzył ojca tępym narzędziem w głowę w efekcie czego doznał on obrażeń ciała w postaci rany tłuczonej głowy okolicy ciemieniowej, które to obrażenia naruszyły czynności narządu jego ciała na czas poniżej siedmiu dni, tj. czynu z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

2. uznał oskarżonego za winnego tego, że w marcu 2013 r. w miejscowości Ł., kierował pod adresem A. G. groźby pozbawienia życia, utopienia jej, podpalenia oraz oblania kwasem, co wzbudziło u niej uzasadnioną obawę, że zostaną one spełnione, tj. czynu z art. 190 § 1 k.k. i na tej podstawie prawnej wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

3. uznał oskarżonego za winnego tego, że w dniu 25 grudnia 2012 r. i w marcu 2013 r. w miejscowości Ł., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru groził M. i G. pozbawieniem życia, spaleniem oraz utopieniem, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. czynu z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

4. uznał oskarżonego za winnego tego, że w dniu 30 stycznia 2014 r. w P., w pomieszczeniach Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stosował przemoc w celu zmuszenia umundurowanego funkcjonariusza policji K. J. do zaniechania prawnie podjętej czynności służbowej poprzez użycie w stosunku do niego siły fizycznej w postaci szarpania za koszulę i lewe ramię, uniemożliwiając usunięcie go z pomieszczenia, tj. czynu z art. 224 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 224 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

5. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 85a k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych w pkt 1, 2, 3 i 4 wymierzył oskarżonemu karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności;

6. na podstawie art. 41a § 1 i 4 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz zbliżania się do Z. K. na odległość nie mniejszą niż 100 metrów i kontaktowania się z nim na okres 3 lat;

7. rozstrzygnął o kosztach.

Orzeczenie to zaskarżone zostało w całości apelacją obrońcy oskarżonego, który zarzucił obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, a w szczególności art. 4, i 7 k.p.k. w zw. z art. 410 i 424 § 1 k.p.k. poprzez brak prawidłowej i rzetelnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, przejawiającej się uwzględnieniem jedynie okoliczności niekorzystnych dla oskarżonego, przy całkowitym pominięciu okoliczności przemawiających na jego korzyść poprzez:

a) oparcie ustaleń faktycznych na niepełnym materiale dowodowym, tj. pominięcie wniosku obrońcy o załączenie do akt niniejszej sprawy akt dozoru sprawowanego przez kuratora zawodowego w związku z wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. VII Zamiejscowego Wydziału Karnego z/s w P., sygn. akt VII K (...), co miało istotny wpływ na błędne ustalenie faktyczne Sądu pierwszej instancji w zakresie zachowania oskarżonego w stosunku do ojca w okresie od stycznia 2010 r. do dnia 16 sierpnia 2013 r.;

b) oparcie ustaleń faktycznych na niepełnym materiale dowodowym poprzez niedopuszczenie w toku postępowania dowodu z opinii biegłego na okoliczność, czy obrażenia Z. K. z dnia 16 sierpnia 2013 r. mogły powstać także w innych okolicznościach niż zeznał pokrzywdzony, a także na okoliczność czy obrażenia te mogły powstać w okolicznościach wskazanych przez oskarżonego, w szczególności czy mechanizm powstania urazu mógł być zgodny z wyjaśnieniami oskarżonego, co miało istotny wpływ na błędne ustalenia faktyczne;

c) sprzeczne z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ukształtowanie przekonania Sądu w zakresie zachowania oskarżonego w stosunku do ojca w zarzuconym okresie od stycznia 2010 r. do dnia 16 sierpnia 2013 r. jedynie na zeznaniach świadków będących członkami rodziny pokrzywdzonego, przy całkowitym pominięciu okoliczności, iż gdyby zachowanie oskarżonego w stosunku do ojca było w tym okresie rzeczywiście negatywne to – z uwagi na sprawowany w stosunku do oskarżonego

dozór kuratora – Sąd już wcześniej zarządziłby wykonanie wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności;

d) sprzeczne z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ukształtowanie przekonania Sądu, że w 2011 r. miało miejsce zdarzenie, w trakcie którego oskarżony miał kopać ojca po całym ciele, genitaliach, nogach i brzuchu, bowiem w sytuacji tak ostrego konfliktu pomiędzy oskarżonym a pokrzywdzonym i jego rodziną, do zarządzenia wykonania wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności doszłoby już w 2011 r., a nie dopiero po zdarzeniu w dniu 16 sierpnia 2013 r.;

e) sprzeczne z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ukształtowanie przekonania Sądu, że w 2012 r. miało miejsce nieustalone zdarzenie, w trakcie którego oskarżony miał uderzyć ojca w głowę, ponieważ do zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności wobec oskarżonego doszłoby już w 2012 r.;

f) nieuzasadnione ukształtowanie przekonania Sądu jedynie na zeznaniach świadków będących członkami rodziny pokrzywdzonego, w sytuacji gdy z uwagi na więzy rodzinne oraz istotny konflikt majątkowy pomiędzy rodzinami w interesie tych świadków było zeznawać niekorzystnie dla oskarżonego, obarczając go odpowiedzialnością za zdarzenia, które w rzeczywistości miały zupełnie inny przebieg, bądź opisując zdarzenia, które w ogóle nie miały miejsca;

g) nieuzasadnione pominięcie zeznań E. T. i uznanie ich za niewiarygodne w zakresie, w którym świadek opisywał przebieg zdarzeń z udziałem oskarżonego oraz Z. K. (których przebieg świadek zna z rozmów telefonicznych prowadzonych w trakcie tych zdarzeń), tylko i wyłącznie z uwagi na fakt, iż pozostają w sprzeczności z zeznaniami członków rodziny pokrzywdzonych;

h) sprzeczne z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ukształtowanie przekonania Sądu, że Z. K. obawiał się oskarżonego do tego stopnia, że unikał go i specjalnie zamykał się w pomieszczeniu w sytuacji, gdy z przebiegu zdarzenia z dnia 16 sierpnia 2013 r. opisanego przez świadka I. S. wynika, że Z. K. nie tylko nie wykazywał strachu wobec oskarżonego, lecz prowokował wręcz M. K. ubliżając mu, zamykając mu drzwi do garażu, rozrywając kłódkę, czy wyłączając prąd;

i) sprzeczne z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego pominięcie przez Sąd zeznań świadka I. S. w zakresie, w jakim świadek opisał sposób zachowania Z. K. w stosunku do oskarżonego, tj. ubliżanie mu, rozrywanie kłódki, wyłączanie prądu w garażu, co ma istotne znaczenie w zakresie zachowania ojca w stosunku do syna w całym okresie objętym zarzutem i stawiania jedynie Z. K. w roli rzekomej ofiary;

j) nieuzasadnione ukształtowanie przekonania Sądu w zakresie przebiegu zdarzenia w dniu 30 stycznia 2014 r., w szczególności w zakresie rzekomego szarpania świadka za koszulę przez oskarżonego w sytuacji, gdy żaden ze świadków obecnych podczas zdarzenia nie potwierdził, że oskarżony szarpał policjanta za koszulę.

W konsekwencji tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 15 marca 2017 r., sygn. akt II Ka (...), Sąd Okręgowy w S.:

1. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że:

a) uchylił rozstrzygnięcie o karze łącznej zawarte w pkt 5 wyroku,

b) w miejsce czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 1 uznał M. K. za winnego tego, że w dniu 16 sierpnia 2013 r. w miejscowości Ł., uderzył ojca Z. K. tępym narzędziem w głowę w efekcie czego doznał on obrażeń ciała w postaci rany tłuczonej okolicy ciemieniowej, co skutkowało naruszeniem czynności jego ciała na czas poniżej siedmiu dni, tj. czynu z art. 157 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym na dzień 30 czerwca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie przywołanych przepisów wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

c) uzupełnił kwalifikację prawną i podstawę wymiaru kary w odniesieniu do czynów przypisanych oskarżonemu w pkt 2, 3 i 4 oraz podstawę zastosowania środka karnego z pkt 6 o przepis art. 4 § 1 k.k., przy czym przyjął, że orzeczenie środka karnego pozostaje w związku ze skazaniem oskarżonego za przestępstwo w postaci przypisanej w pkt 1b tego wyroku,

2. w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy,

3. na podstawie art. 85 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym na dzień 30 czerwca 2015 r. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec oskarżonego, wymierzył mu karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

4. rozstrzygnął o kosztach.

Kasację od całości wyroku Sądu Okręgowego wywiódł obrońca skazanego, który zarzucił:

– rażące naruszenie prawa, które miało wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności art. 4 i 7 k.p.k. w zw. z art. 410 i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez brak prawidłowej i rzetelnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, przejawiającej się uwzględnieniem jedynie okoliczności niekorzystnych dla oskarżonego przy całkowitym pominięciu przemawiających na jego korzyść poprzez:

a) nieuzasadnione poczynienie przez Sąd Okręgowy w S. ustaleń faktycznych w zakresie czynów przypisanych w pkt 2 i 3 aktu oskarżenia na zeznaniach A. G. oraz M. G. w sytuacji, gdy wobec uznania przez Sąd Okręgowy zeznań m.in. tych świadków – w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w pkt 1 – za niewiarygodne i całkowicie sprzeczne z obiektywnym materiałem dowodowym w postaci sprawozdań kuratora, zeznania tych świadków również w zakresie czynów przypisanych oskarżonemu w pkt 2 i 3 winny być uznane przez Sąd za niewiarygodne oraz mające jedynie na celu pomówienie i fałszywe oskarżenie M. K., w ten sam sposób, jak w zakresie czynów przypisanych oskarżonemu w pkt 1, co miało z kolei istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia;

b) nieuzasadnioną odmowę wiary wyjaśnieniom oskarżonego w zakresie, w jakim odniósł się do czynów przypisywanych mu w pkt 2 i 3 aktu oskarżenia (pkt II kasacji);

– błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że oskarżony podczas zdarzenia w dniu 30 stycznia 2014 r. szarpał funkcjonariusza Policji za koszulę, czego następstwem było niewłaściwe zastosowanie przez Sąd Okręgowy w S. prawa materialnego, tj. art. 224 § 2 k.k. i uznanie, że oskarżony swoim zachowaniem

wyczerpał znamiona określone w przedmiotowym przepisie, mimo iż oskarżony nie stosował ani przemocy ani groźby karalnej (pkt III kasacji),

– rażącą niewspółmierność kary polegającą na wymierzeniu oskarżonemu kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania w sytuacji, gdy – biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, stopień zawinienia oskarżonego, jego sposób zachowania przed i po popełnieniu przestępstwa – zasadnym jest wymierzenie oskarżonemu kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (pkt IV kasacji).

W związku z powyższym skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy przypomnieć, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, który wnosi się od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie (art. 519 k.p.k.). Oznacza to, że zarzuty zawarte w kasacji winny dotyczyć obrazy prawa, do której doszło w toku postępowania odwoławczego, zatem nie mogą one wprost odnosić się do kwestii przestrzegania prawa w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Ponadto, zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa. W konsekwencji tego zapisu w kasacji nie wolno podnosić zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, a także nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary – na co wprost wskazuje zdanie drugie art. 523 § 1 k.p.k. Dodać również trzeba, że w świetle art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym – tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 k.p.k.

Swoistą gwarancję spełnienia powyższych wymagań stanowić ma przymus adwokacko – radcowski, z którym wiązać należy domniemanie, że omawiany nadzwyczajny środek zaskarżenia sporządzony zostanie profesjonalnie. Jednak w rozważanej sprawie dwa zarzuty kasacyjne są niedopuszczalne z mocy prawa, natomiast trzeci jawi się jako oczywiście bezzasadny.

Jak wspomniano już wcześniej, kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa. Zarzut opisany w pkt III kasacji, podnoszący wprost błąd w ustaleniach faktycznych, dotyczący przypisanego skazanemu przestępstwa z art. 224 § 2 k.k., jest więc niedopuszczalny z mocy prawa. Podobnie rzecz się ma z zarzutem z pkt IV kasacji dotyczącym rażącej niewspółmierności kary. Kwestionowanie w kasacji rozstrzygnięcia o karze jest dopuszczalne wyłącznie poprzez formułowanie zarzutu obrazy prawa materialnego lub naruszenia prawa procesowego. Podniesienie wprost zarzutu rażącej niewspółmierności kary pozostaje w oczywistej sprzeczności z art. 523 § 1 zd. drugie k.p.k., co powoduje, że także ten zarzut jest niedopuszczalny z mocy prawa.

Zarzut z pkt II kasacji podnosi wprawdzie naruszenie prawa procesowego, jednakże jest on w istocie rzeczy skierowany do orzeczenia Sądu pierwszej instancji, co w połączeniu z uzasadniającymi go twierdzeniami czyni go oczywiście bezzasadnym.

W toku postępowania odwoławczego zapadło orzeczenie reformatoryjne jedynie w odniesieniu do czynu przypisanego skazanemu w pkt 1 wyroku Sądu Rejonowego i rozstrzygnięcia o karze łącznej. W stosunku do czynów z pkt 2, 3 i 4 poprawiono jedynie kwalifikację prawną przez uzupełnienie jej o przepis art. 4 § 1 k.k. Sąd Okręgowy podzielił zatem ocenę dowodów i ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji w odniesieniu do czynów z pkt 2, 3 i 4. Zarzut z pkt II kasacji dotyczy czynów przypisanych skazanemu w pkt 2 i 3 wyroku Sądu Rejonowego, jednak nie wiąże się on w rzeczywistości z rozstrzygnięciem Sądu odwoławczego. Sąd ten rozpoznał podniesiony w apelacji zarzut obrazy zasady swobodnej oceny dowodów, nie oceniał na nowo dowodów w odniesieniu do omawianych czynów, nie prowadził postępowania dowodowego ani nie czynił nowych ustaleń faktycznych, nie mógł zatem obrazić art. 7 k.p.k. Podobnie rzecz się ma z twierdzeniem, że skarżone kasacją orzeczenie dotknięte jest naruszeniem art. 410 k.p.k. Sąd Okręgowy nie mógł również naruszyć wymagań wynikających z art. 424 § 1 k.p.k., ponieważ nie wydawał orzeczenia reformatoryjnego w omawianym zakresie. Wymagania związane z treścią uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego reguluje przepis art. 457 § 3 k.p.k., który jednak nie stał się

przedmiotem zarzutu kasacyjnego. W kasacji nie podniesiono także zarzutu obrazy art. 433 § 2 k.p.k. polegającej na nierozpoznaniu bądź nienależytym rozpoznaniu wniesionego środka odwoławczego, co przy ograniczeniu wynikającym z art. 536 k.p.k. uniemożliwia Sądowi Najwyższemu badanie tej kwestii. Na koniec należy zauważyć, że przywoływany w pkt II kasacji przepis art. 4 k.p.k. nie może stanowić podstawy zarzutu kasacyjnego. Zawiera on bowiem adresowaną do organów procesowych zasadę obiektywizmu, której przestrzeganie gwarantują poszczególne instytucje procesowe. Skuteczne podniesienie zarzutu naruszenia tej zasady wymaga więc wykazania naruszenia szczegółowych przepisów zapewniających jej przestrzeganie, czego skarżący jednak nie czyni.

Kierując się powyższym orzeczono, jak w dyspozytywnej części postanowienia.

r.g.